

PIRLS зерттеулер мәнмәтінінде бастауыш мектеп оқушыларының оқу сауаттылығын дамыту

**МАНАС
Рыскуль Тунгышбеккызы**

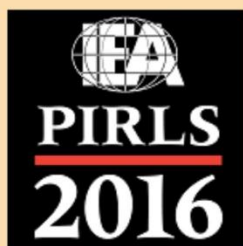

«ҚАЗАҚСТАН 2050»
СТРАТЕГИЯСЫ

МОНИТОРИНГ

Функционалдық сауаттылық адам қызметінің көп жоспарлы байланысын біріктіретін тұлғаны әлеуметтік бағдарлау тәсілі ретінде түсіндіреді.

Функционалдық сауаттылық компонентінің бірі оқу сауаттылығы болып табылады.

FINISH

PIRLS зерттеулерінде оқу сауаттылығы «қоғам немесе жеке тұлға құндылығы талап ететін мақсаттар үшін жазба сөз формасының әртүрлілігін түсіну және қолдану мүмкіндігі» ретінде анықталады.

Қазақстан 2016 жылдың сәуір айында алғашқы рет осы зерттеуге қатыспақшы.

Жобаның мақсаты: бастауыш мектеп оқушыларында мағыналы оқу стратегиясын қалыптастырудың құрылымдық үлгісін жасау.

ЖОБАНЫҢ МІНДЕТТЕРІ

«Мағыналы оқу» ұғымының мазмұнын ашу

01

Бастауыш мектеп оқушыларында мағыналы оқу стратегиясын қалыптастыру үлгісінің құрылымдық топтамасын бөліп алу

02

Бастауыш мектеп оқушыларының «мағыналы оқу» сапасының белгілерін анықтау

03

Мағыналы оқу стратегиясының өңделген кешенін айқындау және эксперимент ретінде тексеру

04

ЖОБАНЫҢ ИДЕЯЛАРЫ

мағыналы оқу бастауыш мектепте үйрету мақсаты ретінде қарастырылса және стратегияның (дағды мен іскерліктің емес) қалыптасуына бағытталса

01

оқудың техникалық (дағды) және мазмұнды (іскерлік) жақтары дәстүрлі талдамалы-жинақтамалы әдіс тәрізді рет-ретімен емес, бір уақытта қалыптасса

02

мағыналы оқуға үйрету заманауи бастауыш мектеп оқушыларының сөйлеу қызметінің ерекшеліктерін есепке ала отырып жасалған психолінгвистикалық үлгі негізінде мәтіндік ақпаратты саралау және құрастыру талаптарын негізге ала отырып өткізілсе

03

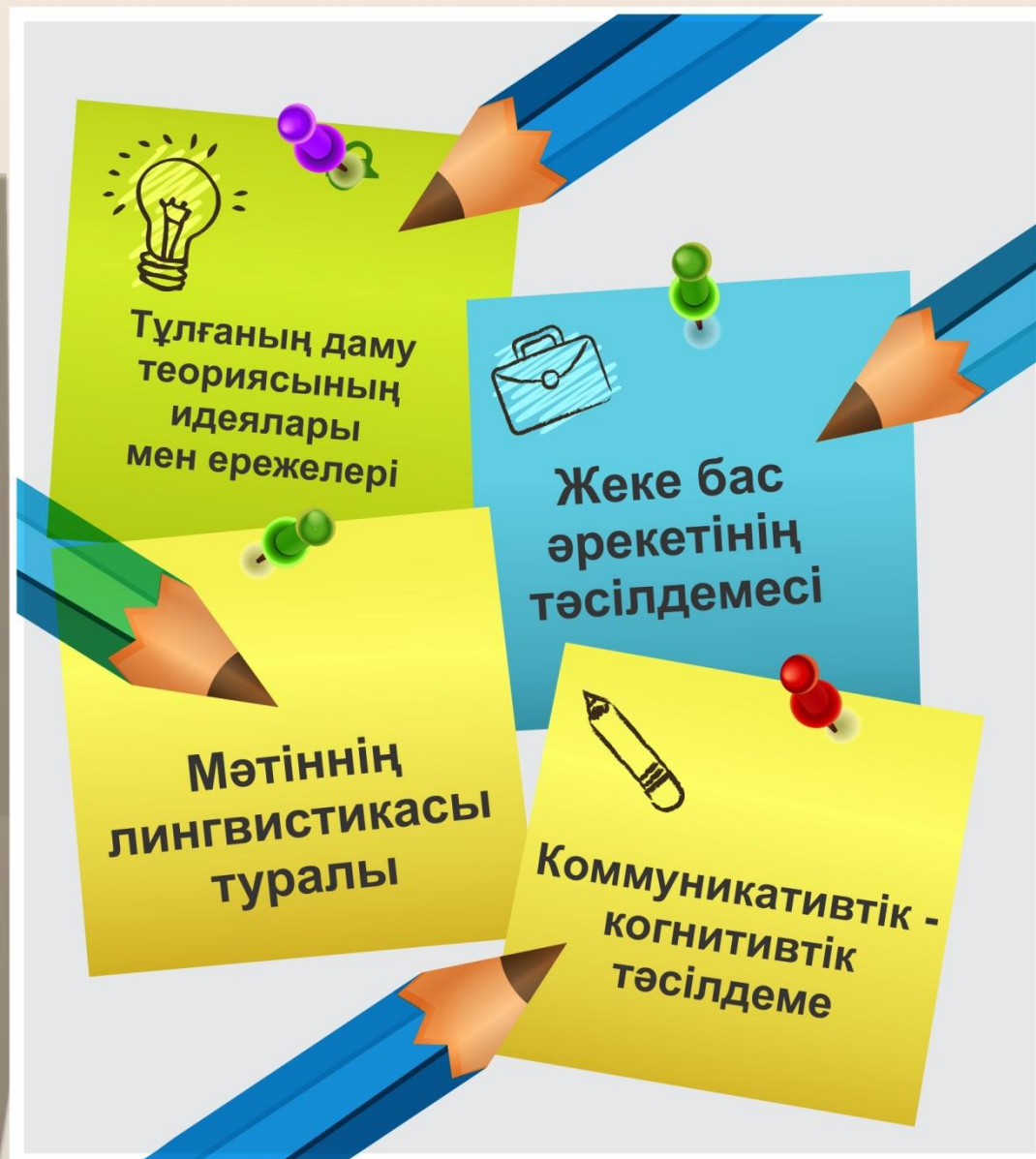
мағыналы оқу стратегиясын қалыптастыру оқуды ұйымдастыру принциптері мен кезеңдеріне, стратегия тұрпаттамасына, тапсырмалар мен жаттығулар классификацияларына сүйену технологияларының шеңберінде жүзеге асырылса

04

Үлгіні жасаудың теориялық - методологиялық алғышарттары:

-
- ✓ Тұлға, әрекет және тілдесудің даму теориялары
 - ✓ Сөйлеу әрекетінің теориясы
 - ✓ Оқу әрекетінің жан-жақты концепциясы
 - ✓ Бастауыш мектептегі білімді дамытудың психологиялық теориясы
 - ✓ Оқу дағдыларын қалыптастырудың психофизиологиялық негіздері
 - ✓ Жас ерекшелік психологиясының негіздері
 - ✓ Бастауыш мектеп оқушысының ми қызметінің психофизиологиясы мен нейрофизиологиясы

Жобаның методологиялық негізі

Бастауыш мектеп оқушыларында мағыналы оқуды дамытудың психолінгвистикалық үлгісі

САТЫЛАР

мағыналы - бағдарлы

мағыналы тұспалдау механизмі;
көру-қозғаушы интеграция механизмі

- зейін
- ес
- қиял
- түйсік (көру және фонематикалық есту)
- көру-кеңістік үйлестігі
- көру-қозғаушы үйлестігі

сенсорлы - естілім

мағыналы қабылдау механизмі

- табу
- мағыналы болжам
- ажырату
- сәйкестендіру (ауызша, көзбен шолу)
- тану, қатыстыру
- қайта кодтау
- тапқырлық
- топтастыру
- көркем ұғым

қисынды - мағыналық

мағыналы топтастыру механизмі

- кодтау
- маңызды ақпараттарды талдау
- мағыналы белгілерді, тірек пункттерін көрсету
- мағыналы байланыс құру
- кодтау

мазмұнды - мағыналы

мағыналы - тұжырымдау механизмі

- жинақтау
- жалпы мағынаға ауысу

ӘРЕКЕТТЕР МЕН ОПЕРАЦИЯЛАР

- «Шульте» таблицасы»
- «Корректорлық сынау»
- «Сандық пирамида»
- «Полиэтиленді қабықша»
- «Жасыл нүкте»
- «Өрт», «Саусақ»
- «Тілді жоғары ұстау»
- «Қарындаш»
- «Тақпақ», «Есеп»

- «Кідіріп оқу»
- «Ауызша хабарламаларға арналған карточкалар»
- «Мазмұнды сурет»
- «Аяқталмаған сөйлемдер әдісі»
- «Қойын дәптер»
- «Морфологиялық жәшік»
- «Тұжырымдамалық таблицасы»

- «Өз сөзімен айту»
- «Сөйлемді түрлендіру»
- «Тірек конспект»
- схемалау («Байлам», «Кластер», «Генеалогиялық ағаш», «Фишбоун», «Жады картасы»)
- «Дұрыс және қате пікірлер»

- «Тізбек»
- «Жиектемелі тізбек»
- «Матрица – 6»
- «Ирек (мозаика)»
- «Синквейн»
- Эссе

жеке-мағыналы түрде құрылған дәлел

мағыналы тапқырлық

ой тұжырымы

жеке мағына

ТЕХНИКАЛАР, ЖАТТЫҒУЛАР, СТРАТЕГИЯЛАР

НӘТИЖЕЛЕР

Күтілетін
нәтиже:

Мағыналы оқу
стратегиясының
қалыптасу
көрсеткіштері

САТЫЛАР

мағыналы -
бағдарлы

**ҚАЛЫПТАСУ КӨРСЕТКІШТЕРІ.
ОҚУШЫЛАР ІСТЕЙ АЛАДЫ:**

жаттанды мәтіндік ақпарат бірліктерін (МАБ) атай алу;
дыбысталуына қарай ұқсас МАБ-н ажырату және оларды
графикалық суретпен ара қатынасын белгілеу

сенсорлы -
естілім

аяқталмай қалған МАБ-н аяқтау, тақырыбы, иллюстрациясы
бойынша мәтінді мерзімінен бұрын аяқтау; әртүрлі белгілері
бойынша оқылған МАБ-н топтастыру;
оқылған МАБ-не сурет таңдау

қисынды -
мағыналық

мәтінге сұрақ қою; оқылған мәтін бойынша сұрақтарға жауап беру
сұрақтарға сүйене отырып мәтінді әңгімелеу; мәтін үлгісін
(сызбасын) жасау; мәтінді егжей-тегжейлі, іріктеп елестету

мазмұнды -
мағыналы

оқығанының мәнін түсіну; мәтіндегі ақпаратты таба алу;
мәтіндегі мағыналық қалдыру мен қателерді табу
синтагматикалық, потенциалды және тақырыптық
байланыс құру; оқығанның негізгі ойын анықтау
мәтін мен тақырыптың ара қатынасын белгілеу,
ұсынылған баламалар қатарынан неғұрлым ыңғайлысын
таңдау мәтін авторының басты идеясын анықтау

білу
түсіну

оқу

НАЗАРЛАРЫҢЫЗГА РАХМЕТ!

